

Föräldraskap, kön och manlighet i relation till politiskt ledarskap.

En diskursanalys av svensk tidningsmedias presentation
av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlsson.

Författare: Asplund, Linda

Handledare: Johansson, Joakim

Examinator: Mikael Axberg

Sammanfattning

I denna uppsats studeras konstruktionen av bilden som ges i svensk tidningsmedias presentation av två svenska politiker vad gäller föräldraskap, kön och manlighet i relation till det politiska ledarskapet. För att genomföra studien bygger uppsatsen på teorier och tidigare forskning inom CSM- kritiska studier på män, inklusive teorier från svenska forskare såsom Klinth och Klinth & Johansson inom forskning om föräldraförsäkringen och män. I tidigare forskning har det konstaterats att politiken bygger på en manlig norm, men att föräldraskapet bygger på en kvinnlig norm, därav är det av intresse att se hur den manliga normen förändras eller samverkar med föräldraskapet i relation till politiskt ledarskap. Analysen genomfördes därför genom att studera presentationen av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlsson, två rikskända politiker som båda blivit föräldrar inom en ganska nära tid. I uppsatsens analys visas att det finns delade meningar i uppfattningen om hur föräldraskapet ska moderniseras eller frigöras från traditionella sociala mönster i studien om Gustav Fridolin och Birgitta Ohlsson i relation till föräldraskapet, samt att det förekommer två tydliga diskurser i ämnesområdet.

Innehållsförteckning

1. Inledning	4
1.1 Syfte och frågeställning.....	5
1.2 Avgränsning	5
1.3 Disposition	6
2. Teoretisk utgångspunkt och tidigare forskning	6
2.1 CSM- Kritiska studier på män och maskuliniteter	6
2.2 Föräldraskap och manlighet	7
2.3 Politisk ledarskap och manlighet.....	10
3. Metod och material	13
3.1 Urval och insamlingsmetod.....	15
4. Analys av svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlssons och deras föräldraskap.....	16
4.1. Bilden i svensk tidningsmedia av Gustav Fridolins och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskap.....	16
4.1.1 Bilden av Gustav Fridolins föräldraskap.....	16
4.1.2. Bilden av Birgitta Ohlssons föräldraskap.....	22
4.1.3 Sammanfattning.....	27
4.2 Synen på förstahandsförälder	27
4.3. Manlighetsideal och föräldraskap utifrån analys av svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet.....	29
5. Slutsatser och avslutande diskussion.....	32
Referenser	35

1. Inledning

Klinth (2002:13-18,33-35) och Klinth & Johansson (2010:23,63) ger en beskrivning av att det under 1970-talet genomfördes en stor kampanj för att få fäder att ta ut en större del av föräldraledigheten. Större fokus på mäns ansvar för familjen lades fram, samt en föreställning om att män även kan ta ansvar som förälder och samtidigt ”behålla” sin manlighet (Klinth och Johansson 2010:71). Messner (2007:461-462) och Whitehead (2008:235) problematiserar och beskriver den hegemoniska men samtidigt den föränderliga manligheten utifrån det forskningsfält som Hearn (2004: 49-50) benämner som CSM (ungefärlig översättning till svenska ger kritiska studier på män och maskuliniteter). Hearn (2004:50) beskriver att CSM uppkommit genom flera kritiska teman, såsom feminism, queervetenskap, och mäns respons vad gäller könsrelationer. CSM har blivit framgångsrikt genomfört av både män och kvinnor, dock menar Hearn (2004:50) att det är viktigt att fokus ligger både på att studera mäns existens och deras roll i könsrelationer. Manligheten beskrivs av Möller (2009:84-84), Messner (2007:461-462) och Whitehead (2008:235) som den norm politiken utgår ifrån. CSM som teoretiskt perspektiv vad gäller studier på män och maskuliniteter är inte vanligt förekommande i statsvetenskaplig forskning, vilket även Johansson & Nyström (2012: 3) konstaterar och som dessutom är en av få statsvetenskapliga studier som använder CSM som teoretisk perspektiv för att uppnå syftet att undersöka och jämföra manlighet hos tre politiker genom att studera medias rapportering kring dessa politiker. Med denna bakgrund skapas en idé och ett intresse av att studera föräldraskapet i relation till manlighet och politiskt ledarskap. Möller (2009: 20) konstaterar att det skett en personifiering av dagens politiker, fokus har tagits från partiet och programmet och lagts på den politiska ledaren. Därav är det av intresse att se hur bilden av föräldraskapet hos en politiker framställs och då i relation till manlighet och politiskt ledarskap

Klinth och Johanssons (2010) studie har givit en insyn i manlighet och föräldraskap, och hur faderskapet förändrats. En föreställning om jämställdhet, i detta fall fokus på mäns roll som förälder har skapat ett intresse hos mig att se hur denna föreställning som skapats faktiskt stämmer överens med den diskurs som skapas av media. Av intresse är då att studera politiska ledare, som ska vara företrädare för Sveriges befolkning och som kan erkännas vara moraliska förebilder och hur dessa presenteras i deras roller som föräldrar, man eller kvinna och politiska ledare.

1.1 Syfte och frågeställning

Syftet med denna studie är att studera konstruktionen av bilden som ges i svensk tidningsmedias presentation av två svenska politiker vad gäller föräldraskap, kön och manlighet i relation till det politiska ledarskapet. Studien utgår ifrån ett socialkonstruktionistiskt förhållningssätt, som Jørgensen & Phillips (1999: 11) menar är bestående av flera nyare teorier om kultur och samhälle. Ett socialkonstruktionistiskt förhållningssätt beskrivs av författarna dels som ett innehav av en kritisk inställning till hur vår kunskap tillägnas om världen, och att kunskapen inte alltid tillägnas genom det uppenbara utan också genom att vi kategoriserar världen. Detta förhållningssätt ska skapa möjligheter att kunna uttala sig om konstruktioner som skapas i verkligheten och hur dessa påverkar föreställningar om verkligheten. Studien genomförs genom att analysera svensk tidningsmedias presentation av miljöpartiets språkrör, Gustav Fridolin och den folkpartistiska EU-ministern, Birgitta Ohlsson. Fokus ligger på dessa politiker på grund av att båda fallen är aktuella och nära i tid, men främst för att de båda politikerna blivit föräldrar, och besitter två olika kön. Genom att studera både en man och en kvinna med en socialkonstruktionistisk utgångspunkt ska det skapa möjligheter för denna studie att säga något om föräldraskap, dess förhållande till kön och manligheten i relation till det politiska ledarskapet. En studie där också en jämförande ansats görs för att ge en mer rättvis bild av förväntningarna på våra politiska ledare och om deras beslut vad gäller föräldraskap skiljer sig beroende på kön.

För att besvara studiens syfte har följande frågeställningar ställts upp. Vilken bild ges i svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolins respektive Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet? Vilken syn framträder därvid i svensk tidningsmedia om vem som uppfattas vara förstahandsförälder? Vad för slags manlighetsideal uttrycks i sammanhanget?

1.2 Avgränsning

Avgränsningen görs i att denna uppsats gör en ansats att endast studera två politiker med anledning av att det inte finns tillräckligt stort underlag för att studera flera politiker. Min uppfattning i dagsläget är att det finns få manliga riksdagspolitiker som tagit ut sin föräldraledighet för att ha en tillräckligt god grund att bygga på för studien. Jag har valt att istället fokusera på endast två politiker, och dessutom av olika kön. Jag valde att studera en

kvinnor eftersom hennes föräldraskap och beslut säger lika mycket om föreställningarna om faderskapet som vid studier av enbart manliga politiska ledares föräldraskap.

1.3 Disposition

Uppsatsen inleder med att presentera ämne, syfte och frågeställning för att sedan grundligt gå igenom teoretiska utgångspunkter och tidigare forskning som en grund för uppsatsen. I metod och material avsnittet presenteras diskursanalysen som uppsatsen utgår ifrån, samt hur och vad som ska analyseras. Därefter startar analysen av svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlssons och deras föräldraskap, där det löpande presenteras analys och resultat. Analysens disposition utgår ifrån rubriker och avsnitt som bygger på de uppställda frågeställningarna för att på ett pedagogiskt sätt presentera analys och resultat av dessa. Därefter kommer slutsatser och avslutande diskussion som kort besvarar vilken slutsats man kan dra av resultatet samt en vidare diskussion om ämnet.

2. Teoretisk utgångspunkt och tidigare forskning

Studien utgår från ett forskningsfält som inte är vanligt förekommande i statsvetenskaplig forskning, men som är mycket väl använt i andra sammanhang och ämnen, CSM, kritiska studier på män och maskuliniteter. Den teoretiska utgångspunkten och tidigare forskningen ska härmed definiera forskningsfältet CSM i ett vidare perspektiv. Kommande avsnitt utgår mer ofta från sociologin än statsvetenskapen, även om den statsvetenskapliga anknytningen förekommer i avsnitt som politiskt ledarskap, är den sociologiska anknytning mer frekvent eftersom denna typ av studier är sällan förekommande inom statsvetenskapen.

2.1 CSM- Kritiska studier på män och maskuliniteter

Connell & Messerschmidt (2005: 829-830) beskriver kort begreppet CSM, kritiska studier på män och maskuliniteter, och menar att begreppets uppkomst kommit av alla olika influenser från studier om män, genus och sociala hierarkier. Hearn (2004: 49-50) utvecklar begreppets innebörd och börjar först med att förklara att CSM fokuserar på maktförhållanden, och hegemonisk manlighet snarare än maskulinitet och män. Han beskriver att CSM bygger på flera kritiska teman, särskilt från feminism, queerteorier och från mäns reaktioner på feminism och könsrelationer. Hearn (2004:50-51) menar att CSM vart framgångsrikt, men för att eliminera risken för att på nytt exkludera kvinnorna ska studiernas fokus ligga på mäns existens i könsmaktsrelationer. Kritiken från CSM bygger på en global oro över maktförhållanden där maskulinitet står för normen. Hearn (2004:52) försöker beskriva vad

makt innebär för att skapa förståelse för fenomenet. Han beskriver makt som en förmåga att dominera och influera andra genom belöning eller bestraffning, men också att hålla vissa människors intressen ifrån att nå agendan eller ett beslutstagande, och ett antagande om att människor riktiga intressen egentligen är förvrängda av ideologiska förutsättningar. Hearn(2004: 62) beskriver vidare att studier av hegemonisk manlighet är mycket relevant i CSM och att man bör motarbeta hegemoniska förhållanden snarare än att reproducera dessa.

Connell & Messerschmidt (2005: 831-832) menar att den hegemoniska manligheten handlar om mer än bara mäns roller utan också om klass och sociala relationer. Manligheten beskrivs som en norm i maktförhållanden. Vidare beskriver författarna att det även finns hierarki inom maskulinitet, detta på grund av en föreställning om att det finns olika grader av manlighet, utifrån vilken typ av maskulinitet som männen praktiserar. Connell & Messerschmidt (2005:832) skriver att hegemonisk manlighet varit en norm, trots detta beskriver författarna att den hegemoniska manligheten endast kan nyttjas fullt ut av ett visst fåtal män. Connell & Messerschmidt (2005:846) menar att vissa manligheter är mer förknippade med befogenhet och social makt. En föreställning av att det är möjligt med förändringar i genusrelationer, en dominant modell av manlighet kan vara öppen för utmaning från kvinnors motstånd och från män som bärare av alternativa maskuliniteter. Exempelvis som en hegemonisk manlighet eller en förhandlingsbar manlighet som inte utmanar genusordningen, eller en underordnad som utmanar genusordningen, eller också den så kallade hybridmanlighet, där mannen nyttjar både traditionellt kvinnliga och manlig egenskaper, efter krav från en förändrat samhälle. Connell & Messerschmidt (2005:847,851) menar att det behövs en förändring, bland annat att i genus hierarkin och i den sociala förkroppsligandet som skett av män, detta för att hegemonisk manlighet ofta bygger på en viss föreställning om mäns kroppar. Connell & Messerschmidt (2005:854) anser att detta är ett koncept av verkligheten, vilket bygger på ett visst sätt att tala och vissa karaktärsdrag, vilket egentligen inte är fel så länge det finns öppenhet för kritik.

2.2 Föräldraskap och manlighet

Klinth (2002: 13-18) beskriver även han den politiska styrningen, och namnger detta som pappapolitik. Med en tanke att mer fokusera på föräldraskapet ur en manlig synvinkel, och fokusera särskilt på hur politiken genom föräldraförsäkringen försöker förändra männens roll i familjen. Klinth (2002:13) beskriver att det under 1960-talet fanns i flera länder diskussioner kring könsroller, men att diskussionen i Sverige inte enbart behandlade kvinnors roll i

jämställdheten utan inriktades även mot männens rätt till jämställdhet. Enligt Klinth (2002:14-15, 76) var Sverige det första land som betonade jämställdhet mellan könen med hänseende på båda könen. Man började tala om manlig och dubbel emancipation, frigörelse från föråldrade sociala mönster. Frigörelse från sociala mönster för båda könen.

Klinth(2002: 33-35) ger en beskrivning av hur man genom politisk styrning försöker påverka männens roll i familjen, genom att göra förändringar i föräldraförsäkringen och detta med jämställdhet som huvudargument. Kvinnor ska få möjlighet att yrkesarbete och männen ska få möjlighet att bryta mönstret som försörjaren för familjen och istället anses ha lika stor vikt i barnets liv och rätten till ledighet tillsammans med barnet. Klinth (2002:35) ställer upp tre styrmedel för att få männen att använda en större del av föräldraförsäkringsdagarna. Det första är attitydpåverkan, att ändra männens attityd, en idé om att män går att tala till rätta, det andra hur försäkringen är konstruerad, med andra ord en rätt konstruerad försäkring kommer att locka männen till att ta ut sin del av föräldraförsäkringen. Det tredje är idén om kvotering, eller en uppdelning av föräldraförsäkringsdagarna för att med tvång eller påtryckning få männen att genomföra sin del.

Klinth (2002:40-42) kopplar idén om genuskonstrueringar till pappapolitiken som han menar också är en del av en ny konstruktion av genus. Genus är inte bara en fråga om kvinnor och män, vilket Klinth kommer in på med ett begrepp myntat av Robert W. Connell, hegemonisk manlighet. Hegemonisk manlighet innebär att det finns en föreställning om att könet, mannen har en möjlighet att vara hegemonisk i den betydelsen att denne kan utöva inflytande eller makt över en annan individ, en kvinna eller en annan man som inte har samma form av manlighet. Denna manliga dominans utövas inom olika samhällsarenor, särskilt staten, arbetsmarknaden och inom familjen. Klint (2002:43) fastställer att begreppet hegemonisk manlighet inte ska blandas ihop med begrepp som maktutövning manipulation eller tvång, utan att det mer handlar om sociala konstruktioner, gruppens skapande av legitimitet etc. Hegemoni ska ses som ett, enligt Klinth (2002:45) politiskt, intellektuellt och moraliskt ledarskap och en väg till en dominerande position. Klinth (2002: 45-46) beskriver vidare att hegemonin är föränderlig och måste vara det för att behålla legitimiteten, detta kan göras genom att kompromissa, och skapa allianser med underordnade grupper. Klinth (2002: 49-50) problematiserar den hegemoniska manligheten och den jämställdhet som man försöker skapa i och med föräldraförsäkringen. Hur förändrar man en hegemonisk grupp sociala mönster när den gruppen också är den som i huvudsak innehar den politiska makten?

Klinth (2002: 42-45) beskriver också att manlighet kan bygga på konsensus, som innebär att manligheten endast bygger på förhandling och delaktighet mellan människor, man gör inget för att förändra men utövar heller inget inflytande. Klinth (2002: 280-281) beskriver också ett fenomen som kallas för ”velourpappa”, en manlighet som till skillnad från hegemonisk manlighet snarare sysslar med barnavård och hushållssysslor, en man som samhället skulle uppfattas mer ”mjuk” än den traditionella mannen, med andra ord den hegemoniska eller manligheten byggd på konsensus.

Klinth & Johansson (2010) genomför ett forskningsprojekt, Nya svenska fäder, som beskriver ett förändrat föräldraskap med fokus på just faderskapet. Klinth & Johansson (2010:41-43) menar att det fanns två utgångspunkter i att det har skett en omorientering vad gäller föräldraskapet. Dessa betecknas som ”erkännande” och ”omfördelning”, där erkännandelogiken används för att värdera kvinnors roll som mödrar och deras speciella kompetens som förälder, men också för att stötta den dubbla roll som kvinnor tar sig an som både mödrar och yrkesarbetare. Klinth & Johansson (2010:46-47) beskriver vidare att det fanns en föreställning om att kvinnor tilläts arbeta och göra karriär så länge det inte drabbade deras roller som mödrar, en idé om att både män och kvinnor skulle ta sig an dubbla roller. Man talade då istället om omfördelningslogiken som bygger på en idé om att kvinnor såväl som män har lika ansvar i ett föräldraskap, utgångspunkten är ett delat ansvar, vilket också varit den logik som byggt på det förändrade föräldraskapet, även pappan räknas som förstahandsförälder enligt Klinth & Johansson (2010: 47,199). Möjligheten att välja framhålls.

Klinth & Johansson (2010:81-82) beskriver att det pågått kampanjer för att få män att ta ut större del föräldraledighet, trots detta kan man konstatera att det ännu är relativt få familjer som delar föräldraledigheten fullt ut. Författarna menar att det har givits en positiv bild, men att det trots detta kretsat en del hinder för pappaledigheten, hinder som familjeekonomin, arbetsplatsens negativa inställning, traditionella roller och mödrars negativa inställning. Enligt Klinth & Johansson (2010:82,134) har det ibland skett ett mycket aktivt motstånd på arbetsplatser när män önskat föräldraledighet, och signalerna har varit att arbetskamraters samt arbetsgivarens inställning varit viktiga i männens val. Klinth & Johansson (2010: 136-137) beskriver också att det funnits risk för vissa män som valt föräldraledigheten tappar en

del av sin bekantskapskrets som till följd av gjort att de känt sig isolerade. Vissa män har också upplevt att det väl tillbaka på arbetsplatsen känt sig utfryssta, och tappat ansvar i arbetet.

Klinth & Johansson (2010) beskriver också att det finns ett antal motiv för varför just män trots allt tar ut föräldraledighet i vissa fall. Framför allt beskriver Klinth & Johansson (2010:151-153) att ett starkt motiv är den gemenskap och närhet man önskar få med sitt barn, att få vara med och uppleva barnets utveckling, barnet är en person som tillför glädje. Vidare beskriver Klinth & Johansson (2010:140-143) att det finns ett antagande om att man som människa utvecklas i kontakten med sitt barn, både på ett personligt och yrkesverksamt plan. Man utvecklas som människa, lär sig nya saker, utvecklar färdigheter och blir en bättre människa. Antaganden som att den globala ekonomin behöver hemmafäder nämns.

Klinth & Johansson (2010:195) menar att trots att det finns hinder, och att föräldraledigheten fortfarande tas ut mestadels av kvinnor, visar den svenska modellen att förändring är möjlig och en pågående process.

2.3 Politisk ledarskap och manlighet

Tommy Möller, professor i statsvetenskap, (2009: 7) beskriver att det finns relativt lite av forskning vad gäller politiskt ledarskap. Det finns riklig forskning om processer i politiska partier, deras påverkan på demokratin och partier idéer. Möller (2009:7) menar dock att det saknas specifik forskning kring politiska ledare och deras roll i demokratin och partier.

Möller (2009:20) gör konstaterandet att personifieringen kring våra utmärkande politiska ledare tagit över uppmärksamheten från partiet och dess program, han menar att det skett en framtoning vad gäller ledarna och att en större uppmärksamhet vänts mot det politiska ledarskapet. Möller (2009:26-32) gör ett försök att definiera politiska ledarskapets egenskaper. Man jämför det politiska ledarskapet med vanligt ledarskap som gäller för alla situationer, i både organisationer, föreningar och andra sammanhang. Framför allt har en politisk ledare kravet på sig att alltid kunna förklara men också försvara politiken som partiet och ledare står för. Detta bör göras på ett sätt för att vinna förtroende hos följaren. Möller (2009:31) berättar också att det i ett politiskt ledarskap är viktigt att det finns en balans mellan partiets ledare, medarbetare, samhällsmedlemmar och partimedlemmar för att göra arbetet meningsfullt. Möller (2009:32) menar att förtroende är viktigt för en politisk ledare och att

detta skapas genom förmågan att övertyga, föra fram idéer, förhandla och lösa konflikter på ett smidigt sätt.

Möller (2009:84-85) problematiserar kort kön i det politiska ledarskapet, och beskriver att kvinnor i politiken ofta får anpassa sin personlighet till mer det manliga för att slå igenom i politiken. Kvinnan sågs som resurs i politiken, då man ansåg att det fanns egenskaper som män inte kunde tillföra i politiken, trots detta finns det fortfarande en manlig norm i politiken. Den manliga normen är något som man försökt komma ifrån, vilket Stensöta (2004:11) beskriver genom att nämna året 1972, då den socialdemokratiska partikongressen genomfördes, det år då man fastställde att jämställdhetens mål skulle vara att kvinnor och män skulle dela de sysslor som fanns i såväl som hemmiljön och den publika sfären. Stensöta(2004:14) menar att det även finns en omsorgsnorm att förhålla sig till som utgår ifrån kvinnan och dennes traditionellt uppfattade förmåga att vårda och sköta, och att det finns en problematik i att spräcka dessa normer utan att ske på bekostnad av någon. Enligt min uppfattning kan man här se ett samband, då den manliga normen fyller politiken och omsorgsnormen faller till kvinnan finns den en dubbel svårighet, där båda normerna behöver förändras.

Messner (2007:461-462) studerar manligheten, den hegemoniska manligheten, genom att studera Arnold Schwarzeneggers väg till politisk makt. Messner menar att de filmer som Schwarzenegger deltagit i har på olika sätt påverkat bilden av honom i politiken. Genom att studera bilden av honom har författaren en förhoppning om att visa att hegemonisk manlighet inte är en självklar egenskap i politiken, utan menar att manligheten behöver vara föränderlig och skiftande. Messner (2007:463-468) använder framför allt av Schwarzeneggers filmer som utgångspunkt vid analysen av hur manligheten påverkar hans politiska väg, där han i filmerna *Terminator*, får en bild av att vara en muskulös, stark, dominant man medan han i filmen *Kindergarten cop* har en roll som inte enbart handlar om muskler utan också om omsorg över barnen, en mjukare och softare sida visas av Schwarzenegger. Messner (2007:468-470) menar att Schwarzeneggers roll i *Kindergarten cop*, som den mjuka och softa mannen men med andra epitet kvar som är viktiga för manligheten, var en av anledningarna till hans framgång i val till guvernör.

Messner (2007: 476-478) betonar vikten i att se att den hegemoniska manligheten inte enbart ska ses som en makt över kvinnor utan också mellan nationer, människogrupper och

samhällsklasser. Han menar att en dominant form av manlighet skapar popularitet hos några få men för att få med sig fler måste den hegemoniska manligheten även bygga på en del traditionellt kvinnligt kodade egenskaper. Messner (2007:479) nämner bland annat det är viktigt att en ledare inte bara gör ett bra arbete genom att vara målinriktad utan också att denne behöver ha medkänsla och visa omtanke.

Whitehead (2008: 235) gör även han en ansats att beskriva manlighet. Till och börja med beskriver Whitehead politiken som en egen diskurs, den är svår att göra sig av med och omöjlig att kontrollera. Diskurser definierar oss som individer, skapar vår identitet och bekräftar vad vi är i denna värld. Vi föds in i olika diskurser, som är olika beroende på miljö, kontaktnätverk samt sociala grupper. Den politiska diskursen skapar manlighet, eller har åtminstone byggt på maskulinitet. Männen har genom tiden varit de som tagit ansvar för försörjandet och trygghet, och kampats för landet medan kvinnan haft den stödjande funktionen. Längre har ett gott ledarskap byggt på de manliga egenskaperna som bland annat anses vara rationell, stark, genomtänkt, logisk, och okänslig. Vi har också alltid skilt på kvinnor och män som olika varelser med olika egenskaper enligt Whitehead (2008 :235).

Whitehead (2008: 235-236) exemplifierar just typiskt manliga egenskaper som en vision för gott ledarskap genom att nämna Margaret Thatcher, ledare för Conservative Party 1975, som var i sin presentation traditionellt kvinnlig i sitt klädval, språk samt uppträdande. Detta kom dock att förändras enligt Whitehead (2008:235-236), Thatcher förvärvade egenskaper såsom aggressivitet i sitt handlande, tävlingsinriktad samt självisk, och kanske var just denna förändring nödvändig i en värld dominerad mesta dels av män. Detta syndrom är dock enligt Whitehead ett mycket vanligt syndrom. Ingen samtida politiker har råd att inte ta hänsyn till den diskurs som finns i det politiska uppträdandet. Whitehead (2008:237) nämner dock att David Cameron är den politiker som mer än någon annan presenterar en modern maskulinitet och benämner honom som metrosexuell. Något att ta hänsyn till som politiker är att väljare bryr sig om hur en ledares manlighet visar sig. Även Gordon Brown nämns som en person med ny manlighet. Både Brown och Cameron är heterosexuella, och har unga familjer. Browns egenskaper anses vara att han är ärlig, pålitlig med en äkta tro samtidigt som han ses som en genuin man. Brown är också fader vilket även det skapar en bild av en positiv ny manlighet.

Whitehead (2008:237) skriver att David Cameron är den enda politikern i ledande position som kan anses vara meterosexuell, genom att vara en heterosexuell man men som trots detta bryr sig om sitt uppträdande och rykte. Han är dessutom bekväm med olikartade sexualiteter och kulturella identiteter, och uppfattas inte macho. En motsats mot det traditionella ledarskapet, som anses vara uppbyggt av typiska manliga egenskaper. Cameron är också enligt Whitehead (2008: 238) känslsam, reflekterande och uttrycksfull. Cameron innehar också typiska manliga egenskaper som Whitehead definierar som bestämd, framgångsrik, intelligent, bekväm i sig själv, och en typisk ledare som har ett extremt självförtroende. Whitehead (2008: 238) konstaterar att en meterosexuell politiker är den som får mest framgång, med andra ord en person som kan åta sig egenskaper som anses vara typiska för båda könen. Man kan kalla detta för hybridmanlighet.

Den studie med tillämpning av CSM som hittills diskuterats i detta avsnitt har utförts inom ämnesområdet statsvetenskap är Johansson & Nyströms (2012:18) studie där politiker beskrivs i svensk politik och bilden av dem passad till det nya mansidealet. I studien konstateras att den nya mannen i svensk politik ofta ses som jämställdhetsorienterad, men den egenskap som mer frekvent kopplas till den nya mannen är flexibilitet, samt att temat hybridmanlighet kan ses i att lyhördhet gestaltas som mycket positivt. Författarna konstaterar dock att egenskaperna som framställs som positiva för den nya mannen, måste ske på ”rätt sätt” för att uppfattas som just positiva, och beror på hur just olika politiker framställs i det nya mansidealet.

3. Metod och material

Uppsatsen innehar ett socialkonstruktionistiskt förhållningssätt. Socialkonstruktionismen innehåller ett antagande om att det finns samband mellan tillägnad kunskap och hur vi agerar och interagerar socialt enligt Jørgensen & Phillips (1999: 11). Jørgensen & Phillips (1999: 27) beskriver att diskursanalys är en del ur socialkonstruktionismen. Jørgensen & Phillips (1999: 57) beskriver vidare att Laclau & Mouffes diskursteori som ett verktyg för analys med innehåll av nodalpunkter, där olika fenomen i en diskurs kan bindas samman och som då säger något om identiteter, representation eller gruppbildning som en diskurs. Mer fokus på avpersonifierade diskurser. Jørgensen & Phillips (1999: 13) menar att diskursteorin presenterar en idé om att det sker en konstruktion av den sociala världen i diskursen, ingen diskurs är fast eller icke omformbar, utan diskurser är i ständig kontakt med andra diskurser

och kan komma att omformas av dessa. Vidare beskriver Jørgensen & Phillips (1999: 35) att det inte kan skapas eller tillskrivas en helt entydig bild eller relation i en diskurs, det finns alltid något i en diskurs som kan övertas eller flyta ihop med andra diskurser, så kallade flytande signifikanter. Med detta som grund görs ingen ansats i uppsatsen att på något sätt fastställa en typisk diskurs från andra, ingen ansats görs för att på något sätt klarlägga en viss verklighet, utan snarare undersöka hur vi skapar verkligheten.

Metoden för uppsatsen kommer att bestå av att genomföra en diskursanalys, av ett slag som då utgår ifrån Laclau & Mouffes diskursteori. Detta innebär enligt Jørgensen & Phillips (1999:28) att forskaren arbetar med vad som skrivits för att se vilka diskursiva mönster som kan finnas i materialet. För att förstå detta behövs en beskrivning av diskurs, vilket Jørgensen & Phillips (1999: 7-8) gör genom att beskriva diskurs som något förankrat i språket och dess påverkan på vårt sociala agerande. Diskurser ger människan ett sätt att förstå världen och tala om den med gemensamma referenser. Diskursanalys är då ett verktyg att analysera de olika diskurserna. Diskursanalys kommer att genomföras, genom att studera vad som skrivits i svensk tidningsmedia om miljöpartiets språkrör Gustav Fridolin och folkpartistiska EU-ministern Birgitta Ohlsson och deras respektive föräldraskap.

Laclau & Mouffes begreppssystem (Jørgensen & Phillips (1999:57) utgår i denna uppsats, vilket kan tyckas vara felaktigt, dock vill jag hävda att det fungerar att genomföra diskursanalysen trots att begreppssystemet utgår samt att det är tidigare förekommande i andra studier, jfr Carbin (2010) samt Johansson & Nyström (2012). Däremot har det under en genomläsning av tolkningsmaterialet kunde utrönas att det finns två förhållningssätt i den framställda bilden av Birgitta Ohlsson och Gustav Fridolins föräldraskap, en negativ samt en positiv bild som kom att bli en utgångspunkt för den fortsatta analysen. Studierna på materialet om Birgitta Ohlsson respektive Gustav Fridolin bygger på en tolkningskontext där tolkningen av materialet utgår ifrån att urskilja vilken syn som ges på föräldraskap, kön och manlighet. Med hjälp utav Klinth & Johanssons (2010: 41-43) beskrivning av två logiker med syn på genuskonstruktioner, omfördelningslogiken samt erkännandelogiken har varit en grund för den diskursanalys som genomfördes (logikerna lanserades ursprungligen av Fraser 2011). Med denna utgångspunkt skapas möjligheter att i studien kunna säga något om de föreställningar som konstruerats i svensk tidningsmedia mer generellt vad gäller föräldraskap och manlighet i relation till politiskt ledarskap.

Uppsatsen gör ingen ansats att på något sätt peka ut en viss diskurs som mer eller mindre förekommande eftersom studiens underlag är för litet för det. Trots det vill jag mena att en studie genomförd på Gustav Fridolin och Birgitta Ohlsson med endast tidningsmedia som underlag kan uppmärksamma och generalisera åtminstone några av de diskurser som är förekommande/ mer generella i ämnet. I ämnet som studeras, finns det få studier inom statsvetenskapen genomförda sedan tidigare, vilket jag anser är av stärkande karaktär för denna studie. Uppsatsen gör en ansats att presentera förekommande diskurser i frågan föräldraskap, kön och manlighet i relation till politiskt ledarskap, något som sällan gjorts i statsvetenskapen tidigare. Området är i sig inte helt nytt utan förekommer i andra ämnesingångar, som exempelvis sociologi. Värt att nämna är Johansson & Nyströms (2012) avhandling som studerar manlighetsideal i relation till politiskt ledarskap, som en del ur området som studerats tidigare inom svensk statsvetenskap. Denna uppsats utgår delvis ifrån samma teorier som Johansson & Nyström (2012) gör i sin avhandling, Kritiska studier om män och maskuliniteter, dock studerar denna uppsats ett annat material med fokus på föräldraskap och genusrelationer som inte förekommer i Johansson & Nyström (2012).

3.1 Urval och insamlingsmetod

För att besvara frågeställningarna som uppställts i denna uppsats studerar jag vad som skrivits i svensk tidningsmedia om två rikspolitiker, Gustav Fridolin och Birgitta Ohlsson som föräldrar i relation till deras politiska ledarskap. Dessa personer har valts för att båda har blivit föräldrar nära i tid till relation till varandra samt aktuella för tiden, Gustav Fridolin, blev pappa, år 2011 respektive Birgitta Ohlsson, blev mamma, år 2010, samt att de är två politiska ledare som figurerat mycket i media på grund av föräldraskapet. Urvalet av personer att studera har begränsats till endast dessa två. Insamlingen av material från tidningsmedia har skett genom att söka med hjälp av google.se samt mediearkivet.se gällande Gustav Fridolins och Birgitta Ohlssons föräldraskap. Sökord som, ” Gustav Fridolin” och ”Fridolin” samt ett av följande ord- pappa, pappaledighet, föräldraledighet” och ”Birgitta Ohlsson” samt ett av följande ord- mamma, mammaledighet, föräldraledighet” har används för att få fram relevant material ur tidningsmedia. Avgränsningen och urvalet av materialet har skett genom att välja relevant material för studiens syfte, detta urval gav 22 relevanta artiklar vid sökning på Gustav Fridolin samt 17 relevanta artiklar vid sökning av Birgitta Ohlsson. Dessa artiklar har då varit underlag för den diskursanalys som genomförts.

4. Analys av svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlssons och deras föräldraskap.

Klinth & Johansson (2010:41-43) nämner omfördelningslogiken samt erkännandelogiken, och ska dessa sättas i ett sammanhang i denna studie kan vi se att de två logikerna passar in under varsin diskurs. Omfördelningslogiken handlar om att fördela sysslorna och rollerna mellan könen utan hänsyn till vilket kön man tillhör, medan erkännandelogiken bygger på idén om att man och kvinna är två olika kön med olika egenskaper och att det bygger på att erkänna dessa. Kommande analys kommer att sätta materialet i sammanhang med två diskurser som även går att koppla till de två logikerna som Klinth & Johansson(2010:41-43) redogör för.

4.1. Bilden i svensk tidningsmedia av Gustav Fridolins och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskap

4.1.1 Bilden av Gustav Fridolins föräldraskap

I material från svensk media diskuteras att Fridolin och hans val att vara föräldraledig. I vissa material (Hallands Nyheter 2012a, GT 2011, Aftonbladet 2012a, Kvällsposten 2012) kommer det fram att Fridolins roll som språkrör för Miljöpartiet naggats i kanten, just på grund av hans frånvaro under föräldraledigheten. Artiklarna visar att Fridolin som politiker tappar trovärdighet eftersom han inte är närvarande i politiken. I en artikel i Expressen (2012) presenteras en genomförd undersökning angående förtroende för partiledare, och i undersökningens mätning framkommer det att Fridolin faller i mätningen, detta enligt skribenten på grund av pappaledigheten vilket skribenten menar inte borde påverka men när politiker inte förekommer tillräckligt i media finns det en risk att det påverkar resultatet vid sådana här mätningar. I Upsala Nya tidning (2012) menar man till och med att det blivit helt tyst från Miljöpartiet sedan Fridolin tagit pappaledighet. Något som kan uppfattas ge en negativ följd av föräldraledigheten, vilket också Klint & Johansson (2010:82,134) diskuterar, och menar att arbetet kan utgöra ett hinder eller förändras när man väl är tillbaka från sin föräldraledighet. Denna idé handlar dock mer om män som motarbetas av sina arbetsgivare, och mer ett problem än vad Fridolin stöter på, dock framförs det i svensk media om en bild av förändrat förtroende vilket kan ge en bild av försämrade förutsättningar för kommande män och politiker att ta ut föräldraledighet.

Något som också framförs är just att Gustav Fridolin missar en stor politisk händelse i form av den så kallade Almedalsveckan på Gotland på grund av sin pappaledighet, vilket i många sammanhang framförs som något mycket viktigt som Fridolin missar (Aftonbladet 2012c, Aftonbladet 2012a, Hallands Nyheter 2012b). I och med detta konstaterande av medierna har man också framhållit att Fridolin missar sin chans i Almedalen medan hans ersättare Åsa Romson istället får chansen att agera som ensam ledare och ta för sig, något som kan uppfattas som negativt för Fridolin för att han riskerar att hamna i skymundan i förmån för Åsa Romson, på grund av sitt beslut att vara pappaledig (Hallands Nyheter 2012b). Dock ges en större positiv bild av detta, och man sätter det i ett större sammanhang, och det är att det uttrycks ett positivt förhållningssätt till att Åsa Romson får ta mer plats och i genusperspektiv ett mycket positivt framsteg. Men hur man uppfattar detta har flera vinklar, och det kan också uppfattas som en värld styrd av män, där Romson får ta plats för att en man och en annan politiker gjort något så ovanligt som att ta ha föräldraledigt. En bild som kan ge sken av olika diskurser, en särartsdiskurs kommer fram genom att det på något sätt talar om en skillnad mellan kvinnor och män, samtidigt som bilden kan uppfattas tvärtom, där en likhetsdiskurs kan ses, att det finns ingen skillnad, även män kan ta föräldraledigt och det är naturligt med en ersättare oavsett om det är en kvinna. I en annan artikel frågar man sig också hur partiet kommer att klara sig utan Fridolin, trots att det finns en ersättare i form av Åsa Romson, också språkrör och delar ansvaret med Fridolin (Aftonbladet 2012c). Fridolins föräldraledighet uppmärksammas uppenbarligen i flera medier och lägger en del fokus på just hans ersättare, och i många fall menar man att Fridolins frånvaro kommer leda till en chans för ersättaren Åsa Romson att ta ett steg fram (Dagens Nyheter 2012).

Det ger henne för första gången möjlighet att vara ledare för partiet utan att behöva slåss om utrymmet med Gustav Fridolin- en ung man som sällan missar möjligheten att tala med en journalist (Dagens Nyheter 2012).

Med dessa framförda bilder av Gustav Fridolins beslut att välja pappaledighet istället för arbete kan man konstatera att det framkommer idéer som menar att Fridolin missar en chans att utvecklas i sin karriär som politisk ledare på grund av hans beslut att vara föräldraledig. Detta fenomen strider mot vad som beskrivs av Klint & Johansson (2010:140-143), som menar att man utvecklas både personligen och på ett yrkesverksamt plan vid omvårdnaden och kontakten med sitt barn. Med detta antagande borde Fridolins föräldraledighet istället ses

som en förmån och som något positivt för Fridolins framtida utveckling som politiker, vilket inte ges i den presenterade bilden av Fridolins beslut att vara föräldraledig.

Gudrun Schyman presenterar en för övrigt positiv inställning till Fridolins val att vara föräldraledig i en debattartikel på svt.se (2012a) men ifrågasätter hur Fridolins eget parti, Miljöpartiet inte driver frågan om individualiserad föräldraförsäkring när deras eget språkrör föregår med ett annat exempel.

I en annan debattartikel (Svt.se 2012c) beskrivs att Fridolin missar Almedalsveckan, eftersom han valt att vara föräldraledig lagom till sommaren. Detta antagande beskrivs vidare i en annan debattartikel (Svt.se 2012a) där detta fenomen beskrivs vidare med att det är vanligt att fäder tar föräldraledighet lagom till sommaren, eftersom det ofta är lugnare på arbetet, semestertider samt bättre väder. Något som ifrågasätts i debattartikeln på Svt.se (2012c) är Miljöpartiets lösning för ersättaren för Gustav Fridolin, som innebär att partiets andra språkrör Åsa Romson tar hela ansvaret medan Fridolin är ledig, vilket sedan förändras när det är Romsons tur att vara föräldraledig får Fridolin hela ansvaret. Skribenten menar att Miljöpartiet har två språkrör av en anledning men när man väljer att låta språkrören ersätta varandra skiljer man sig egentligen ingenting från de andra partierna med en partiledare. Skribenten ifrågasätter huruvida Miljöpartiet inte borde ha skaffat sig en egen ersättare för Fridolin för att bevara partiets struktur. Dessa två bilder visar att Fridolins föräldraledighet skapat en större fokus på partiets roll, och hur de hanterat den.

Att Miljöpartiet inte själva uppfattar de ensamma språkrören som något problem visar med ökad tydlighet att partiet i allt större grad uppfattar dessa språkrör på samma sätt som partiledare uppfattas i andra partier (Svt.se 2012c).

I Södermanlands Nyheter (2011) konstaterar skribenten att arbetsliv och familjeliv måste gå att förena och är egentligen inte negativa till Fridolins beslut att vara föräldraledig, men menar att när en man ska vara föräldraledig och behålla sin topposition som språkrör ifrågasätts inte detta överhuvudtaget, medan kvinnorna som försöker nå en topposition blir ifrågasatta för hur man ska lösa det för framtida eller nuvarande familjeliv.

Självklart måste både män och kvinnor i toppositioner ha samma rätt till föräldraledighet som alla andra. Men är inte detta typiskt, ingen ställde den frågan när Fridolin blev språkrör (Södermanlands Nyheter 2011).

Oavsett om artikeln egentligen inte förhåller sig negativ till Fridolins föräldraledighet diskuteras det om en bild av en orättvisa mellan könen, en bild av att det i sammanhanget rör sig om en särartsdiskurs, man skiljer på män och kvinnor. I en bloggartikel (Aftonbladet 2012b) visas en skillnad mellan kön och faller in under den norm som Stensöta (2004:14) beskriver som en omsorgsnorm, en norm som tillfaller kvinnan, som omvårdande och omsorgsfull, och som sällan skulle uttryckas som något negativt, åtminstone inte för kvinnan. Citatet här efter visar att det finns ett antagande om att denna omsorgsnorm inte riktigt passar när det är män som erhåller den.

Nu väljer MP:s ena språkrör att ta en kortare paus från politiken och istället fokusera på blöjor och barnmat. Från och med 1 juli ska Gustav Fridolin vara föräldraledig i sex månader (Aftonbladet 2012b).

Fridolins beslut att vara föräldraledig beskrivs inte med några positiva epiteten utan snarare att han lämnar ett viktigt uppdrag i förmån för blöjor och barnmat. Ett påstående som antagligen enligt Stensötas (2004) idéer om normer inte skulle beskrivas likvärdigt om Fridolin snarare varit kvinna. I samma bloggartikel (Aftonbladet 2012b) ges en sarkastisk kommentar om att Gustav Fridolin redan innan han gjort sin del som förälder blivit vald till Årets Papa 2011 i tidningen Mama och prisats för sina egenskaper som förälder. En kommentar som ger en sarkastisk bild av Fridolin som förälder, vilket ger ett intryck av att skribenten anser att Fridolin är en så kallad "velourpappa" som Klinth (2002:280-281) beskriver som en man som sysslar med barnavård och hushållssysslor och som uppfattas vara mer mjuk än den traditionella mannen, vilket i artikeln ger en negativ bild av Fridolins beslut vad gäller föräldraskapet. En bild som inte stämmer överens med hur Klinth & Johansson (2010:41-43) anser att utvecklingen ska ske, där omfördelningslogiken nämns som en viktig faktor i en nyanserad jämställdhet mellan könen, en logik som bygger på att män och kvinnor ska ta lika stor del av de förekommande sysslor och arbeten.

En bild som mycket tydligt ger ett positivt uttryck för Fridolins beslut är artikeln i tidningen Mama (2011) där Fridolin blivit vald till årets pappa 2011, han lovordas för sina egenskaper som politiker, för sin titel som den yngsta någonsin som riksdagsledamot, som trots sin unga ålder, inte bara hunnit göra karriär som politiker, utan även samtidigt titulera sig med yrken som lärare och journalist. I artikeln beskrivs han som vår pappa i politiken.

Han är vår pappa i politiken som vi vill se lyfta upp familjefrågor på riksdagsagendan. Miljökampen och språkröret vill helst gå på pappaledighet redan idag och ta över projektledarrollen hemma- du är årets papa, Gustav (Mama 2011)!

Flera positiva förhållningssätt genomsyras i media (Skånskan 2011b, Expressen 2011, Göteborgs-posten 2011) för Gustav Fridolins faderskap och kommande pappaledighet med rubriker som framställer en positiv anda i medierna.

På lördagen kom lilla flickan Charlie till världen i Nyköping. Nu tar Miljöpartiets språkrör och den mycket stolta fadern Gustav Fridolin pappaledig (Skånskan 2011b).

I en andra artiklar (Skånskan 2011a & Hallandsposten 2012) ser man positivt på Fridolins beslut att vara föräldraledig eftersom hans beslut också bidrar till nya attityder. I artikeln konstateras det att trots att Fridolin är långt ifrån ensam om att vara föräldraledig politiker, bidrar det till en fortsatt positiv utveckling för att även politiker ska kunna vara föräldralediga. Utöver att det är positivt att en politiker är föräldraledig betonas också värdet av att barnet även får ha en pappa hemma, något som betonas som positivt får både barnet och fadern. Fridolin själv utvecklar detta i ett svar på en artikel (Skånskan 2011b) genom att lägga värde även i att han själv utvecklas i sin politiska roll när han tar hand om sin familj. Detta antagande kan man också finna i Klinth & Johanssons (2010:140-143) beskrivning av att man som förälder utvecklas personligt men också i sin yrkesroll vid en nära relation med sitt barn, vilket Fridolin verkar ha tagit till sig och dessutom sprider sin kunskap vidare genom att kommentera detta i media. Vidare beskrivs i Skånskan (2011a) att det är bra att Fridolin tar pappaledighet eftersom det också inte enbart bidrar till förändrad attityd för politikerns uttag av föräldraledighet, utan också bidrar till en förändrad syn vad gäller männens uttag av föräldraledighet.

Gudrun Schyman visar att även hon ställer sig positiv till Fridolins beslut om föräldraledighet i en debattartikel (Svt.se 2012a), där hon framför allt ser positivt till att Fridolin faktiskt tar föräldraledighet mitt i en hektisk politisk sommar, vilket enligt henne visar att Fridolin verkligen vill spendera tid med sitt barn utan att ta hänsyn till arbetet. Klint & Johansson (2010:81-82) beskriver i sitt projekt just svårigheter och hinder som kan uppkomma när män ska ta ut föräldraledighet, där just arbetet kan vara ett hinder, men som i Fridolins fall inte visar sig vara ett problem för honom själv som man kan tyda utifrån det beslut att han valt att göra.

Schyman skriver i sin debattartikel (svt.se 2012a) att detta visar att man även som man kan välja att spendera tid med sitt barn oavsett arbete, Schyman utvecklar detta vidare genom denna beskrivning:

Det är ett bra exempel på ett modernt tänkande kring föräldraskapets betydelse- oavsett kön och arbetssituation. Det borde väl egentligen inte förvåna någon men faktum är att vi fortfarande, i det land som ofta framhålls som det goda exemplet när det gäller jämställdhet, lever i starkt stereotypa föreställningar om vilka roller man respektive kvinna har i föräldraskapet (svt.se 2012a).

Schyman refererar även i sin artikel (svt.se 2012a) till debatten som uppkom när Birgitta Ohlsson valde arbetet före föräldraledighet för att förstärka antagandet om just det stereotypa roller som fortfarande förekommer i samhället där kvinnor och män anses ha olika roller. Ett antagande som återkommer i analysen om Birgitta Ohlsson. I en annan debattartikel (svt.se 2012b) beskriver medlemmar ur Miljöpartiet även de att det är viktigt med närvarande föräldrar, och att det nu ligger särskilt fokus på att även pappor tar ett större ansvar och spenderar mer av sin tid med sitt barn genom att vara föräldraledig, vilket Fridolin gör som ett gott föredöme.

Mycket tyder på att barn behöver sina föräldrar och att båda föräldrarna behöver sina barn (svt.se 2012c).

Fridolin själv beskriver i Kvällsposten (2011) att han ser framemot föräldraskapet, och att det är en kamp mellan föräldrarna om vem som ska vara mest föräldraledig. Fridolin hävdar att modern just nu vinner kampen, trots detta tänker han efter diskussioner med familj försöka få ta del av så mycket föräldraledighet som möjligt. Denna inställning visar att Fridolin själv är av en god inställning till föräldraledighet, och inga större hinder verkar vara problemet, mer än det hinder som också Klint & Johansson (2010:81-82) nämner som ett hinder för mäns uttag av föräldraledighet. Motståndet från mödrar som har svårt att släppa föräldraskapet fullt ut kan vara ett hinder för män som vill dela föräldraledigheten, vilket också verkar förekomma i Fridolins fall.

4.1.2. Bilden av Birgitta Ohlssons föräldraskap

Svensk tidningsmedias presentation av Birgitta Ohlssons val vad gäller föräldraledighet visar att det är en laddad fråga och ett område där man kan urskilja olika förhållningssätt om hur en kvinna i Birgitta Ohlssons plats som arbetande kvinna och kommande mamma ska agera. Medias presentation visar att ämnesområdet är av stort intresse och där många åsikter yppats, både positiva och negativa till Ohlssons val. Ur materialet har man kunnat utröna två olika förhållningssätt, analysens kommande del redovisar den negativa bilden som presenterats i materialet och som visar en särartsdiskurs, en diskurs med idén om att män och kvinnor skiljer sig åt i egenskaper och förväntade sysslor.

I flera olika mediauppslag såsom Aftonbladet, Svenska Dagbladet och Expressen skrevs det om Birgitta Ohlsson som valt att ta på sig uppdraget som EU-minister detta trots att hon väntar på barn. I en av Expressens artiklar (2010b) beskrivs just detta med att vissa tyckte att Birgitta Ohlssons val att tacka ja till uppdraget som EU-minister trots att hon var gravid var olämpligt och framför allt komplicerat eftersom hon ska kombinera ett stressigt ministerjobb med graviditet och föräldraskap.

Flera artiklar visar att många ansåg att Birgitta Ohlsson inte borde ha tagit på sig uppdraget som EU-minister (Expressen 2010b, SvD 2010a).

Men sällan har väl Birgitta vållat sådant rabalder som när hon tackade ja till jobbet som EU-minister. Trots att hon snart ska bli mamma-herregud (Dagens Nyheter 2010)!

Det började med en ministerutnämning och slutade med en debatt om Birgitta Ohlssons växande mage (Aftonbladet 2010b).

I Ystadsallehanda ges en beskrivning av att många ansåg att hon gjort fel i sitt val och att hon inte endast påstods bli sämre mamma, som diskuterats en del i media, men också en sämre minister (Ystadsallehanda 2010). I en debattartikel i Expressen uttrycker skribenten Eva Sternberg att Birgitta Ohlssons beslut att tacka ja till uppdraget som EU-minister är ett tragiskt beslut och refererar då till sitt eget liv, där hon beskriver att hon en gång haft samma vision och mål som Birgitta Ohlsson men att hon insåg innan att kvinnor inte ska lämna sina hem överhuvudtaget utan alla uppdrag ska utgå med hemmet som bas. Hon beskriver även att det finns förväntningar på att kvinnor mer ska vara som män, ta för sig och göra karriär, men att

samhället måste inse att kvinnor är kvinnor, och män är män, främst för att kvinna inte ska svika sig själv eller sina barn (Expressen 2010a). Skribenten fortsätter vidare att ifrågasätta Birgitta Ohlsson som förälder:

Hon är inte bara en farlig förebild. Hon visar också att hon inte har förstått något om sig själv, om livet och vad det innebär att bli förälder. Birgitta Ohlsson säger att vi inte kan leva i en förgången tid. Men hon är ingen föregångare, hon är en kvarleva från den tid när vi inte förstod vad barn behöver (Expressen 2010a).

Eva Sternberg får också medhåll enligt Aftonbladet (2010c) från Kjell Eldensjö, kristdemokrat och allianskollega till Birgitta Ohlsson, där han refererar till sitt eget liv och sin fru, och uttalar sig om att han och hans fru aldrig tagit samma beslut som Ohlsson i frågan

I en annan artikel beskrivs argument som framförts av Elise Claesson, kolumnist hos Svenska Dagbladet (2010b), i frågan om Birgitta Ohlssons beslut bland annat med att vissa egenskaper är kopplade till kvinnan, och är det enda kön som kan föda och amma ett barn, vilket anses vara viktigt för barnet. Detta argument anses vara gammalmodigt, men besvaras av Claesson med ett antagande om att vara tvärtom.

Det finns en trend att människor vill vara föräldrar. Men Birgitta Ohlsson lever kvar i 1900-talet, i Alva Myrdal-tänket, att kvinnor ska bli som män. Trots att de kallar sig feminister så har den mannen som förebild. Med de representerar inte kvinnor idag, som tycker att mammaskapet är det viktigaste av allt (Expressen 2010c).

Vidare beskrivs att denna debatt aldrig hade aktualiserats om Regeringskansliet legat i norrland istället, Claesson menar att Birgitta Ohlssons beslut speglar en idé som tillhör ett storstadfenomen, Hon hänvisar till serien ”Sex and the city”.

Att man ska vara som en man är ett storstadfenomen. Det handlar ju ”Sex and the city”-serien om. Välutbildade kvinnor i storstäder med välbetalda jobb. Men också den serien slutar ju med att de gifter sig och får barn, säger hon (Expressen 2010c).

I svensk media fortsätter åsikterna att strömma, i en artikel ur Aftonbladet (2010d) beskrivs att det diskuterats mycket om Birgitta Ohlsson men inte om hennes uppdrag som EU-minister

utan om hennes val vad gäller föräldraskapet, där diskussioner om hur hon ska göra med barnet, om hur hon ska sköta amningen, hur kontakten mellan henne och hennes barn kommer att drabbas, huruvida mamman ändå är viktigast och om hon egentligen äger ett hjärta av sten framförts. I både Expressen och Aftonbladet refereras Hanne Kjöllers, ledarskribent på Dagens Nyheter, som menar att det kan vara problematiskt att ta för kort mammaledighet efter födseln och att Birgitta Ohlsson val att endast vara ledig i en månad efter födsel för att sedan återgå till uppdraget som EU-minister är för kort tid, och att Birgitta Ohlsson därav borde ha tackat nej till jobbet (Expressen 2010c och Aftonbladet 2010b). Hanne Kjöllers menar också att det är acceptabelt att lägga sig Birgitta Ohlssons privatliv, eftersom hon är en offentlig person samt att

om hon är hemma med barn för 100 000 kronor i månaden, så kan man inte säga att det är en privatsak, säger hon (Expressen 2010c).

I artikeln i Expressen beskrivs också att många ställer sig frågande till Birgitta Ohlssons mammaroll, och att stress vid graviditet kan vara farligt för barnet och Birgitta Ohlsson. Många har också ställt sig frågande till hur Birgitta Ohlsson ska sköta amningen när hon inte är hemma med sitt barn (Expressen 2010c). Även i artiklar i Aftonbladet uttrycks personliga åsikter i frågan om Birgitta Ohlssons beslut, där det uttalas att ministerjobbet inte är ett vanligt 9 till 5-jobb och att vi måste acceptera beslutet. Dock hävdar samma person vidare:

men på det privata planet kan jag få ont i magen av att tänka på hur kvinnor och män i politiken och näringslivet lever, kvinnor som ploppar ut ungar och rusar till jobbet. Men det är svårt att moraliskt sätta sig till doms över någon som Birgitta Ohlsson (Aftonbladet 2010c).

I en annan artikel i Aftonbladet spinner man vidare på Birgitta Ohlssons graviditet, där man konstaterar att hon är naiv som tror att hon kan klara av en förlossning, vara ledig en månad för att sedan återgå till arbete mitt i en intensiv valrörelse. Skribenten hävdar en naivitet hos Ohlsson med anledning av att denne menar att spädbarnstiden är tuff, och att hur välförberedd man än är som förälder så är svårt att genomföra ett föräldraskap samtidigt med arbete (Aftonbladet 2010b). I samma artikel samt i Östgöta Correspondenten (2011) nämner man också att Birgitta Ohlsson varit med och drivit frågan om kvoterad föräldraförsäkring, och att Ohlsson i en egen version velat dela föräldradagarna rakt av mellan föräldrarna. Vidare menar man att det var tur för Birgitta

Ohlsson själv att den frågan inte drivits igenom då hon själv inte anammat den kvoterade föräldraförsäkringen (Aftonbladet 2010b).

Men det är inte enbart de negativa åsikterna som flödat genom svensk media, även en positiv bild presenteras. Artiklar visar att hon fått medhåll från andra, bland annat från Gudrun Schyman, talesperson för Feministisk Initiativ som menar att det självklart är möjligt att förena en ministerpost med föräldraskap (Aftonbladet 2010c). Vidare menar hon att det finns ålderdomliga förställningar om hur kvinnor bör bete sig. Gudrun Schyman menar att det finns två föräldrar i Birgitta Ohlssons fall, och det hela är en logisk fråga att lösas mellan föräldrarna, modern och fadern. Även i en debattartikel i Expressen ger man Ohlsson medhåll och presenterar henne som en förebild för unga kvinnor (Expressen 2010b). Vidare skrivs

ta chansen om du kan, annars tar någon annan den, förmodligen en man. Var med, forma samhället, bidra till förändring (Expressen 2010b).

Vidare menar man i svensk tidningsmedia att Birgitta är en symbol för jämställdheten (City Malmö 2010) med en förklaring om att trots den kritik och den högljudda debatt som skapats efter Birgitta Ohlssons beslut att fortsätta arbeta, finns det en fördel med den. Birgitta har skapat sig en image som den jämställdhetstänkande och moderna politikern, och som inte bara gynnar jämställdheten utan också hennes framtida politiska karriär.

I en annan artikel i Expressen (2010c) uttrycks att vissa uttryckte sig negativt medan andra tyckte att hon gjorde rätt, att det var ett självklart beslut, ett lika självklart beslut som för en man i samma situation. I en annan artikel diskuteras också huruvida det är skillnad på kvinnor och män som gör samma val som Birgitta Ohlsson, skribenten hänvisar till två manliga ministrar som även de väntade på barn vid samma tidpunkt och var deltagande under valrörelsen, och hävdar att ingen ifrågasatte detta (Aftonbladet 2010d).

Samtidigt ska både forskningsminister Tobias Krantz och försvarsminister Sten Tolgfors bli farsor- och delta i valrörelsen- utan att någon har några som helst moraliska aspekter på det. Har Tolgfors också ett hjärta av sten? För ni kan väl inte mena att vi fortfarande, på alldeles riktigt, lever i en tid där det inte spelar någon som helst roll vad nyblivna pappor gör, medan mammors varje avsteg från att sitta hemma och amma blir en allmän angelägenhet? (Aftonbladet 2010d).

Även i Gotlands Tidningar (2010) ifrågasätts den skillnad som görs på kvinnliga och manliga politiker. Skribenten jämför Birgitta Ohlsson med hennes partikollega Erik Ullenhag, och menar att det skrivits mycket om hur fantastisk han är som pappa, men att han aldrig har fått frågan hur han ska hantera och kombinera sitt uppdrag som minister. Medan Birgitta Ohlsson kritiserats hårt, och ifrågasatts som mamma för sitt beslut, hävdar skribenten vidare att en man i samma situation istället hyllas som en fantastisk far. I Aftonbladet (2011) menar man också att Birgitta Ohlsson utmanat statistiken genom att fortsätta arbeta som kvinna, och låta pappan vara föräldraledig, något som betraktas som ovanligt, men nödvändigt för jämställdheten.

I Expressen (2010c) dementeras även idéerna om att amning och stress vid graviditet vore ett problem, en barnläkarens utlåtande visar att det är fullt möjligt att arbeta trots graviditet eftersom stress vid graviditet enbart gör gällande om det är riktigt traumatiserande stress, vilket barnläkaren menar är av mycket lite risk att få vid arbete. Amningen är inte heller ett problem enligt barnläkaren, eftersom den går att lösa med exempelvis modersmjölkersättning. Utlåtandet från barnläkaren ger en positiv bild till Birgitta Ohlsson beslut.

Birgitta Ohlsson själv får tillfälle att tala ut om sitt beslut som ledde till en ministertjänst kombinerat med föräldraskap i en artikel i Mama, där Ohlsson blev vald till årets karriärmama 2010. Birgitta Ohlsson uttrycker själv att hon upplevde kritiken som patetisk, och att den kritik som hon mottog kom från ”mossigt medeltida människor” (Mama 2010). Ohlsson beskriver det

Det är helt olika måttstockar för kvinnliga och manliga ministrar. Samtidigt som jag väntade Stella blev flera manliga ministrar pappor, men de fick aldrig någon kritik eller fick redogöra för hur de skulle klara av att både vara pappa och politiker. En manlig minister med barn kallas ”superfarsa”, en kvinnlig dito ifrågasätts som dålig mor (Mama 2010).

Birgitta Ohlsson egen inställning är självklar, och menar att hon har en jämställd partner vid sin sida (Aftonbladet 2010e)

- Jag är gift med en modern man och inte med en dinosaur (Aftonbladet 2010c).

Denna analys beskriver två tydliga bilder av Birgitta Ohlssons val vad gäller föräldraskapet och föräldraledighet. En negativ bild som kan ses som uttryck för en särartsdiskurs, en diskurs där vi skiljer på män och kvinnor och deras egenskaper. En positiv bild ges också, som enligt materialet framställs i princip lika ofta som den negativa, och som istället ger oss en bild av ett det förekommer en likhetsdiskurs, en diskurs som bygger på idén om att män och kvinnor likställs och har samma förutsättningar att genomföra liknande uppgifter om det så handlar om arbete eller barnavård.

4.1.3 Sammanfattning

Efter analys av hur bilden framställts i svensk tidningsmedia om Gustav Fridolins och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet kan det utrönas två diskurser, två diskurser som syns mer tydligt i analysen om Birgitta Ohlsson än om Gustav Fridolin, dock förekommande i analysen om båda politikerna om än på lite olika sätt. I analysen om Fridolin framkommer att det finns olika sätt att tolka materialet och att det materialet uttrycks två olika diskurser, en särartsdiskurs samt en likhetsdiskurs. Dessa kan dock vara svåra att utröna eftersom det inte framkommer en lika tydlig negativ eller positiv bild av Gustav Fridolins beslut vad gäller föräldraskapet än vad det gör i analysen om Birgitta Ohlsson. I analysen om Birgitta Ohlsson kan vi tydligt utröna två olika bilder i svensk tidningsmedia, en positiv bild samt en negativ bild av Birgitta Ohlsson beslut vad gäller föräldraskapet. Två bilder som också ger oss två diskurser att förhålla oss till, även här uppkallade som särartsdiskurs samt likhetsdiskurs, om än mer tydligt än i analysen om Gustav Fridolin.

4.2 Synen på förstahandsförälder

I analysen av svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlssons och deras föräldraskap kan det även utrönas hur synen om två första handsförälder framkommer och som analyseras och presenteras i kommande avsnitt.

I bilden av Fridolins beslut vad gäller föräldraskapet förkommer ett ifrågasättanden om hur Fridolin kan välja bort ett viktigt uppdrag i förmån för föräldraledighet vilket vidare kan analyseras vara något högst ovanligt att män gör i samma positioner. Denna bild beskriver en idé om att män inte förväntas eller heller för delen anses vara förstahandsförälder, utan något som istället tillfaller modern, trots att det enligt Klint & Johansson (2010:47,199) beskrivs vara

en pågående utveckling som gör gällande att det faktiskt finns två förstahandsföräldrar i ett föräldraskap. I den bilden kan man urskilja en viss diskurs, en särartsdiskurs, som skiljer på män och kvinnor och deras egenskaper som föräldrar. En diskurs som också blir mycket tydligare i analysen om Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet.

I analysen har visats att det förkommer en negativ bild av Birgitta Ohlssons beslut vad gäller hennes föräldraskap i förhållande till hennes politiska uppdrag. En negativ bild som visar en särartsdiskurs, en diskurs som innebär att man skiljer på män och kvinnor, olika kön har olika essentiella egenskaper som vi bör och helst ska förhålla oss till enligt förhållningssättet som redovisats. Analysen har visat på åsikter där man anser att vissa egenskaper i ett föräldraskap är kopplade till ett visst kön, kvinnan. Detta leder då till ett antagande om att denna diskurs också säger något om huruvida vi har en eller två förstahandsföräldrar. Artiklar visar att den negativa bilden, särartsdiskursen ger ett intryck av att det finns en förstahandsförälder, modern. En mycket tydlig bild som visas i en debattartikel av Eva Sternberg uttrycks följande

Kvinnor har genom historien förstått det lilla barnets speciella behov- fram till Alva Myrdal. Vi ska vara tacksamma mot våra anmödrar, som har stått på sig och förklarat för männen att barnens rätt ska sättas främst (Expressen 2010a).

Ett citat som säger att modern är förstahandsförälder och barnet behöver sin mamma mest. I en annan artikel uttrycker skribenten sitt stöd för Birgitta Ohlsson och hennes beslut, men menar att det är fullt genomförbart trots hennes nya uppdrag.

Jag har bara ett råd att ge Birgitta; sluta inte amma i jämställdhetens namn. Amma i riksdagen, amma överallt. Ta med din bebis. Pappor är viktiga men pappor kan inte ersätta mammas nusse (Aftonbladet 2010f).

Ett citat som ytterligare påvisar att det finns ett antagande om att kvinnan som moder är viktigast för sitt barn och visar tydligt vem som ska anses vara förstahandsförälder. Denna syn går emot den syn som Klinth & Johansson (2010: 47,199) presenterar om ett föränderligt föräldraskap, där även pappan har kommit att anses som förstahandsförälder. Fortfarande finns en bild av att mamman räknas lite mer, och särartsdiskursen skiner igenom i den negativa bilden av Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet och sitt politiska uppdrag. I Klinth & Johanssons (2010:46) beskrivning av Eva Mobergs

artikel, ” Kvinnors villkorliga frigivning” som utkom 1961, ges en bild av just ett antagande om ”kvinnors villkorliga frigivning”, hon talade om att kvinnan tilläts lämna hemmet i den mån att det inte drabbade de övriga sysslor som tillfaller kvinnan, barnomsorgen och hushållssysslorna skulle genomföras av kvinnan även om hon valde en karriärväg. Denna bild, som kan tyckas vara ålderdomlig, framträder i modern tid i den negativa bilden om Birgitta Ohlssons beslut om föräldraskapet.

Den positiva bilden som förekommer i det analyserade materialet, ger oss en inblick i en annan diskurs, en likhetsdiskurs som betonar mäns och kvinnors lika roller i föräldraskapet, men man kan också i den positiva bilden urskilja att det finns en särartsdiskurs som förekommer tydligt i vårt samhälle, där man fortfarande skiljer på män och kvinnors egenskaper och roller. Den positiva bilden ger oss dock en övertygelse om att en likhetsdiskurs är den mest lämpade diskurs att förhålla sig till, där både män och kvinnor axlar samma roller, och där både män och kvinnor räknas till förstahandsföräldrar i ett föräldraskap. Den positiva bilden beskriver Fridolins beslut i föräldraskapet som en god utveckling och som bidrar till en förändrad syn. Den positiva bilden av Birgitta Ohlsson innehar ett förhållningssätt som besitter en likhetsdiskurs, kön bygger på likhet, i föräldraskapsfrågan är fadern och modern lika viktiga, oavsett kön. Kvinnans eller mannens egenskaper skiljer sig inte nämnvärt vid omvårdnaden om barnet efter födseln. Den biologiska faktorn som innebär att kvinnan innehar egenskapen av graviditeten och födseln är svårfrånkomlig, men i denna diskurs finns ingen idé om skillnader som skulle vara avgörande av omvårdnaden om barnet eller utesluta något kön som förstahandsförälder. Klinth & Johansson (2010:41-43) menar att vi är på väg mot ett föränderligt föräldraskap och att det idag är socialt accepterat att även fadern är viktig, vilket vi kan se i denna diskurs. Dock skiljer sig diskurserna åt, och vad man kan utröna från det insamlade materialet är att de olika diskurserna är lika mycket förekommande, dock är den underliggande orsaken till den högljudda debatten just att den särartsdiskuren uttalats mycket kraftigt från början, och som sedan svarats av likhetsdiskursen.

4.3. Manlighetsideal och föräldraskap utifrån analys av svensk tidningsmedias presentation av Gustav Fridolin och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet.

Den presenterade teoretiska utgångspunkten och tidigare forskningen beskriver CSM-Kritiska studier på män, vilket ger en teoretisk grund att stå på för uppsatsen. Uppsatsens fokus ligger på föräldraskap, men lägger även vikt vid genuskonstruktioner och manlighet i

förhållande till föräldraskap utifrån analysens resultat. Klinth (2002:13-18) beskriver förändringen av föräldraförsäkringen och hur männens roll i familjen förändras, analysen visar att det finns en pågående förändring, där en ny manlighet framträder genom att två politiker gjort val där männen tar ut föräldraledighet. Gustav Fridolin valde att ta ut föräldraledighet, medan Birgitta Ohlsson valde att arbeta kort efter födseln och överlät föräldraledigheten till sin man. Båda dessa beslut visar ett modern förhållningssätt till föräldraskap, där männen tar ansvar för barnvården. Klinth (2002:14-15,76) nämner den dubbla emancipationen, frigörelsen från föråldrade sociala mönster, vilket visar sig i Fridolins och Ohlssons beslut.

Analysen visar dock att det inte är så enkelt, att Fridolin och Ohlssons beslut vore en framgång i utvecklingen av moderna normer kan anses vara positivt, dock är svensk tidningsmedias framställande av dessa också en påverkande faktor för huruvida ett ”modernt beslut” vad gäller föräldraskap slår med positiv kraft. I Fridolins fall beskrivs hur han missar viktiga arbetstillfällen samt hur arbetet påverkas när han är borta, ingen större negativ bild ges av Fridolins val att vara hemma med sitt barn istället för modern, utan vikten läggs i arbetet som missas. I dessa diskussioner ifrågasätts inte mannen som fadern och som icke viktig eller viktig person för barnet, vilket det görs i större omfattning vid diskussionerna om Birgitta Ohlsson. Birgitta Ohlsson ifrågasätts för sitt beslut att välja arbetet före föräldraledigheten och ifrågasätts även för hur hon kan lämna barnet, trots att barnet i precis lika utsträckning som i Fridolins fall har en omvårdnadsfull fader. Manligheten och föräldraskap tyr sig därav på olika sätt i materialet om Ohlsson och Fridolin, där Ohlssons man anses vara mindre lämpad för sitt barn medan Fridolin beskrivs i positiva termer och utan ifrågasättande. Materialet om Fridolin ger en i stora drag en positiv bild av föräldraskapet och ifrågasätter inte manlighetsidealet. Den positiva bilden som bygger på en man med egenskaper som hybridmanlighet kan enligt Whitehead (2008: 238) vara en framgång för en politisk ledare.

I materialet kan utrönas att det fanns ett uttalande som istället för att marknadsföra drag av hybridmanlighet hos Fridolin snarare placerade honom i facket som en så kallad ”velourpappa” (Klinth 2002:280-281).

Nu väljer MP:s ena språkrör att ta en kortare paus från politiken och istället fokusera på blöjor och barnmat. Från och med 1 juli ska Gustav Fridolin vara föräldraledig i sex månader (Aftonbladet 2012b).

Ett uttalande som istället kan ge en negativ bild av Fridolin och hans manlighet, ett antagande om en man som anses vara för mesig och för mjuk, och som i politiska sammanhang kan falla för en person som uppfattas inneha en hybridmanlighet. Detta uttalande är dock sällan förekommande i svensk tidningsmedia, rättare sagt vid ett tillfälle, i ett material, och har vad som kan utrönas från det andra materialet knappast någon påverkan för vilket håll diskursen om Fridolin går.

Den positiva bilden som förekommer i analysen om Gustav Fridolins och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet ges en positiv bild av en ny manlighet som följd av en positiv framställning av faderskapet, något som Whitehead (2008:237) konstaterar vid studier om Gordon Brown där författaren menar att faderskapet ger en positiv bild av manligheten och visar flera sidor av manligheten. Messner (2007:470) och Whitehead (2008:237) beskriver om manlighet och dess relation i politiken, och att en ny manlighet är viktig idag för att slå igenom i politiken, och att den nya manligheten kan företrädas bland annat genom att vara en varm familjefar. Svensk tidnings medias presentation beskriver Gustav Fridolin som en man som väljer bort arbetet i förmån för sitt barn, vilket också presenteras i en negativ klang i det avseende att han missar viktigt arbete, men om man ska utgå ifrån Messners (2007) och Whiteheads (2008) teori om den nya manligheten som positiv för politiken skulle Fridolins frånvaro som föräldraledig istället kunna ge en god politiskt utveckling för Fridolin.

Möller (2009:84-85) beskriver att det fortfarande finns en manlig norm i politiken vilket även Whitehead (2008:235-236) beskriver och menar att kvinnor ofta får ändra sina egenskaper mot mer typiskt manliga egenskaper för att slå igenom i politiken. Birgitta Ohlssons val att arbeta istället för att vara föräldraledig fick protester, då det var ett val som ansågs vara ett val som kvinnor inte bör göra, något som antagligen inte skulle ifrågasättas om det handlade om en man (Södermanlands Nyheter 2011). Något som visar ett uttryck för att det fortfarande finns en manlig norm i samhället och politiken.

5. Slutsatser och avslutande diskussion

I analysen har jag ämnat svara löpande på de frågor som ställdes inledningsvis, därav finns det nu anledning att återknyta till syftet och kort beskriva slutsatserna samt diskutera dessa i kommande avsnitt. Syftet med denna uppsats var att studera konstruktionen av bilden som ges i svensk tidningsmedias presentation av två svenska politiker vad gäller föräldraskap, kön och manlighet i relation till det politiska ledarskapet. I materialet kunde två diskurser utrönas, en särartsdiskurs samt en likhetsdiskurs, två diskurser som är varandras motsatser.

I analysen om Fridolin framkommer diskurserna i diskussioner om hur Fridolins arbete påverkas, hur hans politiska parti påverkas och agerar i situationen samt hur beslutet påverkar andra. Diskussioner som egentligen aldrig ifrågasätter Fridolins beslut, utan som rör allt om kring, vilket är en stor skillnad mot hur Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet framställs i svensk tidningsmedia, där det tydligt finns två olika förhållningssätt och där det förekommer tydligare diskussioner om Birgitta Ohlsson beslut att välja arbete före föräldraledighet, än vad som förekommer i materialet om Fridolin. Ett jämförande i analysen mellan bilden av Gustav Fridolin och bilden av Birgitta Ohlsson visar att resultatet också visar en diskurs, en särartsdiskurs. Denna visas genom att Birgitta Ohlssons val i föräldraskapet är en mycket hetare fråga, och som utmanar normen hårdare än vad Gustav Fridolins beslut gör. Diskursen visar att det finns ett antagande om skillnader mellan män och kvinnor, och att Birgitta Ohlssons beslut upprör då den utmanar normen hårt, detta trots att Birgitta Ohlssons barn har en fader som tar hand om barnet på samma sätt som Fridolin gör vid sin föräldraledighet.

Analysen av vilken bild som presenteras i svensk tidningsmedia av Gustav Fridolins och Birgitta Ohlssons beslut vad gäller föräldraskapet visar dessa två diskurser, men även vid analysen om vilken syn som framträder vad gäller uppfattningen om första handsförälder visar samma diskurser, där synen skiljs åt vad man anser om två förstahandsföräldrar. Klinth & Johansson (2010:47,199) menar att det skett en förändring i modern tid där både föräldrarna anses vara förstahandsföräldrar, vilket analysen visar att det fortfarande finns ett motstånd mot denna förändring. I svensk tidningsmedia presenteras en särartsdiskurs, där man skiljer på män och kvinnor, och diskursen gör sig gällande i frågan om förstahandsföräldrar, där man i den diskursen utgår ifrån traditionella sociala mönster, och där mamman anses vara viktigare för barnet än fadern, det ges uttryck för en förstahandsförälder snarare än två, medan det i likhetsdiskursen görs gällande att det finns två förstahandsföräldrar, men att det även i

den diskursen finns en medvetenhet om att det i flera sammanhang diskuteras huruvida det anses vara två förstahandsföräldrar i praktiken. Denna fråga skulle vara av intresse att studera vidare i nya studier. Hur ser det exempelvis ut vid separationer och vårdnadsfrågor om man studerar förekomsten av idén om två förstahandsföräldrar?

I frågan om manlighetsideal och föräldraskap i relation till politiskt ledarskap kan man utröna att Fridolins manlighet uttrycks i positiv klang i och med att han väljer faderskap framför arbetet, det visar på en modern ny manlighet. Men analysen om Birgitta Ohlssons val som blivit en högljudd debatt visar med tydlighet att det också fortfarande finns en manlig norm i politiken, samt en kvinnlig norm när det gäller föräldraskapet samt en förväntan att kvinnor ska vara huvudpersoner i föräldraskapet. Männerna som väljer föräldraskap, skapar sig en ny modern manlighet och uppfattas som nytänkande och positiva för den politiska utvecklingen. Något som även här visar att vi utgår ifrån en särartsdiskurs, det är skillnad på män och kvinnor, eller snarare att det uppfattas vara skillnad, och att mannen som bryter normen gör en positiv och god gärning medan kvinnan som försöker frigöra sig från normen ifrågasätts. Något som vore intressant att studera vidare är att se hur dessa två politikernas politiska utveckling blivit några år senare, har någon av dem påverkats positivt, som exempelvis Fridolin som valde att stanna hemma med sitt barn, har de positiva konsekvenserna som talats om, som exempelvis en personlig utveckling och erfarenhet vid umgänge med barn, gett Fridolin en ny framfart i politiken? Eller hur har Birgitta Ohlssons val att inte vara mammaledig påverkat hennes politiska utveckling efter all negativ respons?

Uppsatsens specifika fokus har varit föräldraskap och manlighet, en riktning som kan anses vara mycket specifik, särskilt med en knapphändig forskning i statsvetenskapen. Denna riktning har studerats i relation till politiskt ledarskap, och genom detta har uppsatsen gjort en ansats att kunna säga något mer generellt om förekommande diskurser. Ämnesområdet i sig är också mycket större än vad uppsatsen valt att studera, ämnesområdet föräldraskap är en stor del i samhället och en del av människoartens utveckling, och ämnet kan studeras från flera olika håll och perspektiv.

Efter genomförd analys, har det vid läsning av diskurser, bland annat av Egeberg Holmgren (2011:51) påvisats att det i diskursanalyser i svensk jämställdhet sällan endast förekommer en diskurs, utan snarare minst två, ibland tre. I avhandlingen av Egeberg Holmgren (2011:51) benämns dessa som samart, särart, som kan kopplas till denna uppsats benämning av

diskurserna som likhet- samt särartsdiskurs, samt som nämns i avhandlingen en mångfaldsdiskurs, som inte ingår i denna uppsats studieområde. Efter en självkritisk genomläsning av analysen i denna uppsats, kan man ibland finna tolkningar som skulle kunna ingå i flera diskurser än vad som nämns i analysavsnittet. En tänkbar diskurs skulle kunna vara den Egeberg Holmgren (2011:51) definierar som könsmaktsdiskurs, en diskurs som författaren menar inte tillåter sig att samverka med de andra diskurserna. Det skulle med andra ord finnas större utrymme för tolkningar där en tredje diskurs skulle kunna göras gällande i denna uppsats. Diskursen talar om maktrelationer i kön, medan de andra diskurserna, likhets- samt särartsdiskurserna talar om jämställdhet fast med olika utgångspunkter. Likhetsdiskurserna skiljer inte på könsens egenskaper, medan särartsdiskursen påvisar en skillnad mellan män och kvinnors egenskaper, men som inte anses vara ett problem utan snarare ett accepterande som kan vara av positiv börd för jämställdheten. Dessa diskurser är väl förekommande i analysen, men något som skulle kunna diskuteras som inte beaktas i analysdelen är just könsmaktsdiskursens förekommande i ämnesområdet, vilket skulle kunna ses som en brist i analysens tolkning av diskurserna. Dock vill jag härmed belysa denna problematik som kan ses som en lucka i studien, jag anser dock att analysdelen håller till den grad att den belyser två diskurser som enligt Egeberg Holmgren (2011:51) är de vanligast förekommande i jämställdhetsdiskussioner. Jag väljer att i detta avsnitt belysa en vidare tolkning av diskurserna som en möjlighet, men hävdar att tolkningarna i analysen trots detta håller med Egeberg Holmgrens (2011) förklaring samt utifrån de logikerna som nämnts som utgångspunkt tidigare, omfördelningslogiken samt erkännandelogiken.

Diskursanalys handlar enligt Esiasson, Gilljam, Oscarsson & Wängnerud (2009) om att uppmärksamma aspekter ur samhällslivet som vanligtvis inte uppmärksammas eller tas för givet. Diskurser styr hur vi betraktar ett samhälle, ett samhälle som kan vara givet för oss utifrån en viss diskurs, vilket denna uppsats visar att det inte alltid finns en bild eller diskurs av ett samhällsfenomen, utan flera styrande diskurser som till och med är sina motsatser. Huruvida en viss diskurs, som i denna uppsats, särartsdiskurs eller likhetsdiskurs, är mer förekommande eller styrande är svårt att säga på grund av den begränsande studie som gjorts, men ett uppmärksammande på dessa kan vara gott nog som mål för uppsatsen. Vidare studier med fler politiker och större mediaunderlag skulle eventuellt kunna säga något om en viss diskurs förekommer mer eller mindre än någon annan diskurs.

Referenser

Aftonbladet (2010a) ”Babyboom – till ödesvalet” *Aftonbladet* 4 februari. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/wendela/barn/article12133810.ab> 2012-12-11.

Aftonbladet (2010b) ”Birgitta Ohlsson får det svettigt i höst” *Aftonbladet* 5 februari. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/debatt/kronikor/karinmagnusson/article12137095.ab> 2012-12-11.

Aftonbladet (2012a) ”Fridolin missar Almedalen- är pappaledig” *Aftonbladet* 17 juni. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-12.

Aftonbladet (2012b) ”Fridolin tar politisk paus- ska vara pappaledig i sexmånader” *Aftonbladet blogg* 28 februari. Tillgänglig: <http://bloggar.aftonbladet.se/politiker-kollen/2012/02/fridolin-tar-politisk-paus-ska-vara-pappaledig-i-sex-manader/> 2012-11-16.

Aftonbladet (2012c) ”Jag får min dos av Almedalen senare” *Aftonbladet* 3 januari. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Aftonbladet (2011) ”Jo, det går faktiskt åt rätt håll, kvinnor” *Aftonbladet* 7 mars. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Aftonbladet (2010c) ”Klart man kan vara minister och föda barn” *Aftonbladet* 4 februari. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/wendela/barn/article12137229.ab> 2012-12-11.

Aftonbladet (2010d) ”Medeltiden ringde och ville ha sin kvinnosyn tillbaka” *Aftonbladet* 5 februari. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/wendela/barn/article12137220.ab> 2012-12-11.

Aftonbladet (2010e) ”Ministermammor- förebilder eller sagofigurer?” *Aftonbladet* 4 december. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Aftonbladet (2012c) ”Språkröret Åsa Romson väntar barn” *Aftonbladet* 26 juni. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-11.

Aftonbladet (2010f) ”Ta med din bebis – amma överallt” *Aftonbladet* 4 februari. Tillgänglig: <http://www.aftonbladet.se/wendela/barn/article12134259.ab> 2012-12-11.

Carbin, M. (2010) *Mellan tystnad och tal. Flickor och hedersvåld i svensk offentlig politik*. Statsvetenskapliga institutionen. Stockholms Universitet. Elanders, Stockholm.

City Malmö (2010) ”EU förstår behovet av bebisbubbla” *City Malmö* 16 november. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Connell, R.W. & Messerschmidt, J.W. (2005). *Hegemonic Masculinity – Rethinking the Concept*. *I Gender and Society*, Vol. 19. No. 6, s. 829-859. SAGE.

Dagens Nyheter (2010) ”Blåkulla nästa!” *Dagens Nyheter* 29 mars. Tillgänglig: <http://www.dn.se/livsstil/trend/blakulla-nasta-2012-12-11>.

Dagens Nyheter (2012) ”Fridolin fick draghjälp av Loreen” *Dagens Nyheter* 27 maj. Tillgänglig: <http://www.dn.se/nyheter/politik/fridolin-fortsatte-pa-den-populistiska-banan-2012-11-16>.

Egeberg Holmgren, L (2011) *IngenMansLand om män som feminister, intervjuframträdanden och passerandets politik*. S.51. Uppsala Universitet.

Expressen (2010a) ”Eva Sternberg: Birgitta Ohlsson borde stanna hemma” *Expressen* 3 februari. Tillgänglig: <http://www.expressen.se/debatt/eva-sternberg-birgitta-ohlsson-borde-stanna-hemma/> 2012-12-11.

Expressen (2010b) ”Jag torkade tårarna för politikens skull” *Expressen* 5 februari. Tillgänglig: <http://www.expressen.se/debatt/jag-torkade-tararna-for-politikens-skull/> 2012-12-11

Expressen (2010c) ”Ministern har växt till storpolitik- nu har alla åsikter om Birgitta Ohlsson” *Expressen* 7 februari. Tillgänglig: <http://www.expressen.se/nyheter/dokument/ministern-har-vaxt-till-storpolitik---nu-har-alla-asikter-om-birgitta-ohlsson/> 2012-12-11.

Expressen (2011) ”MP:s toppnamn redo för pappaledighet” *Expressen* 24 mars. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Expressen (2012) ”Statsvetarprofessor Jonas – Hinnfors om förtroendet för...” *Expressen* 10 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-12.

Fraser, N (2011) *Rättvisans mått: texter om omfördelning, erkännande och representation i en globaliserad värld*. Atlas.

Gotlands Tidningar (2010) ”Rödgrönt ansvar för sjukvård” *Gotlands Tidningar* 23 oktober. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

GT (2011) ”Ingen rubrik tillgänglig” *GT* 25 mars. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Göteborgs-Posten (2011) ”MP:s toppkandidat väntar barn” *Göteborgs-Posten* 25 mars. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Hallands Nyheter (2012a) ”Blandade betyg bland bossarna” *Hallands Nyheter* 22 juni. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Hallands Nyheter (2012b) ”En framtidstro anpassad för staden” *Hallands Nyheter* 3 juli. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-12.

Hallandsposten (2012) ”Mamma + pappa= MP” *Hallandsposten* 23 november. Tillgänglig: <http://hallandsposten.se/asikter/ledare/1.1847517-mamma-pappa-mp> 2012-11-16.

Hearn Jeff. (2004) *From Hegemonic Masculinity to the Hegemony of Men* I *Feminist Theory* 2004 5:49, s 49-72. SAGE.

Johansson, J & Nyström, D (2012). *Den nya mannen i svensk politik. En diskursanalys av Dagens Nyheters presentation av Fredrik Reinfeldt, Thomas Bodström och Jimmie Åkesson*. Manuskript 157. Statsvetenskaplig tidskrift.

Klinth, R. (2002) *Göra pappa med barn*. Boréa bokförlag.

Klinth, R & Johansson, T (2010) *Nya svenska fader*. Boréa Bokförlag.

Kvällsposten (2011) ”Fridolins oro: Det kan bli en politiker” *Kvällsposten* 25 mars. Tillgänglig: [Mediearkivet 2012-11-16](#).

Kvällsposten (2012) ”Ny mätning: Mp klättrar uppåt” *Kvällsposten* 29 september. Tillgänglig: [Mediearkivet 2012-11-12](#).

Mama (2010) ”Årets karriärmama 2010: Birgitta Ohlsson” *Mama* 15 december. Tillgänglig: <http://www.mama.nu/Arets-mama/Arets-karriarmama-2010-Birgitta-Ohlsson> 2012-12-11.

Mama (2011) ”Årets papa 2011: Gustav Fridolin” *Mama* 6 december. Tillgänglig: <http://www.mama.nu/Arets-mama/Arets-papa-2011-Gustav-Fridolin> 2012-11-16.

Messner, M. (2007) *The Masculinity of the Governor: Muscle and Compassion in American Politics*. *Gender & Society* 2007 21: 461. University of Southern California.

Möller, T. (2009) *Politiskt ledarskap*. Liber.

Skånskan (2011a) ”Bidrar till nya attityder” *Skånskan* 24 mars. Tillgänglig: <http://www.skanskan.se/article/20110324/OPINION/703249873/-/bidrar-till-nya-attityder> 2012-11-16.

Skånskan (2011b) ”Fridolin tar pappaledigt” *Skånskan* 28 juli. Tillgänglig: <http://www.skanskan.se/article/20110728/HASSLEHOLM/707289978/-/fridolin-tar-pappaledigt> 2012-11-16

Svt Debatt (2012a) ”Gudrun Schyman (FI): Sommaren har kommit – då tar pappor som Fridolin ut föräldraledigheten” *Svt Debatt* 1 juli. Tillgänglig: <http://debatt.svt.se/2012/07/01/sommaren-har-kommit-da-tar-pappor-som-fridolin-ut-foraldraledigheten/> 2012-11-16.

Svt Debatt (2012b) ”Miljöpartiet svarar Gudrun Schyman: Schymans pappa-attack mot Fridolin är ohederlig” *Svt Debatt* 2 juli. Tillgänglig: <http://debatt.svt.se/2012/07/02/schymans-pappa-attack-mot-fridolin-ar-ohederlig/> 2012-11-16.

Svt Debatt (2012c) ”Statsvetaren Magnus Hagevi om MP:s ledarduo: Med Fridolins ledighet blir Åsa Romson som vilken partiledare som helst” *Svt Debatt* 2 juli. Tillgänglig: <http://debatt.svt.se/2012/07/02/med-fridolins-ledighet-bilir-asa-romson-som-vilken-partiledare-som-helst/> 2012-11-16.

Svenska Dagbladet (2010a) ”Birgitta Ohlsson vill driva jämställdhetsfrågor i EU” *Svenska Dagbladet* 2 februari. Tillgänglig: http://www.svd.se/nyheter/inrikes/birgitta-ohlsson-vill-driva-jamstallldhetsfragor-i-eu_4193869.svd 2012-12-11.

Svenska Dagbladet (2010b) ”Folkhemmet har flyttat hem till mor” *Svenska dagbladet* 13 september. Tillgänglig: http://www.svd.se/opinion/ledarsidan/folkhemmet-har-flyttat-hem-till-mor_5310271.svd 2012-12-11.

Södermanlands Nyheter (2011) ”Föräldraledig politiker?” *Södermanlands Nyheter* 2 september. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

Upsala Nya Tidning (2012) ”Idag x3” *Upsala Nya Tidning* 3 juli. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-12.

Whitehead, S. (2008) *Metrosexuality! Cameron, Brown and the politics of ‘new masculinity’*. The Author.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000). *Diskursanalys som teori och metod*. Lund: Studentlitteratur AB

Ystadsallehanda (2010) ”Mamma vet bäst” *Ystadsallehanda* 3 februari. Tillgänglig: <http://www.ystadsallehanda.se/opinion/article1032255/Mamma-vet-baumlst.html> 2012-12-11.

Östgöta Correspondenten (2011) ”EU:s mammalag är fel, fel, fel” *Östgöta Correspondenten* 20 juni. Tillgänglig: Mediearkivet 2012-11-16.

